

DE KRACHT VAN DE OMGEVING

VAN GEDOE NAAR GEDRAGEN IN
COMPLEXE
ECHTSCHIEDINGSVRAAGSTUKKEN

WELKE KRACHTEN ZOU DE OMGEVING KUNNEN HEBBEN?

- In 2 talen bespreken wat de kracht van de omgeving zou kunnen zijn in het beschermen van kinderen in een complexe Echtscheiding.
- Samen verkennen

VAN GEDOE NAAR GEDRAGEN

Kring vergroten en regie versterken

Ook bij:

complexe vraagstukken,
grote groepen,
diverse belangen
spanningen, polarisatie, conflicten

ANKE SIEGERS

ORGANISATIEPSYCHOLOOG (GROEP)SCONFLICTBEMIDDELAAR

TRANSFORMATIE-OPDRACHT

Transitiedoelen:

- Zorg dichterbij burger
- Regie bij cliënt
- Netwerk activeren

Maatwerk en toegankelijk,
samenwerking professionals,
vrijwillig en omgeving

Plan van de persoon,
zijn omgeving,
en professionals

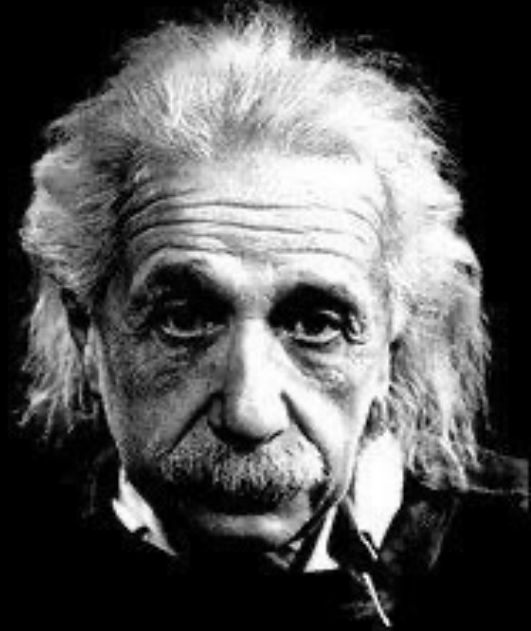
HERVORMINGSAGENDA JEUGD 2023-2028

JEUGDZORG NEDERLAND

- Wat is nu nodig om jeugdigen een goede start in het leven te geven en het jeugdstelsel tevens houdbaar te maken voor de toekomst? Met zoveel jongeren in een jeugdzorgtraject doen we kennelijk iets niet goed – als politiek, ouders, professionals, maar ook als media, scholen, bedrijfsleven en voorbeeldfiguren. We zullen ten principale een verandering moeten realiseren. Waar **nu sprake is van een individuele focus (op het kind), moeten we de omslag maken naar een contextgerichte focus** (de oplossing ligt in een goede pedagogische context in het onderwijs, in prestatiedruk, in bestaanszekerheid etc.). En dat vergt een geheel andere benadering
- Doorgaan op dezelfde voet betekent vastlopen. We moeten samen aan de slag. D

RADICAL
ANDERS

"WE CANNOT
SOLVE OUR
PROBLEMS
WITH THE SAME
THINKING WE
USED WHEN WE
CREATED THEM"

WAAR KWAMEN WE VANDAAN?

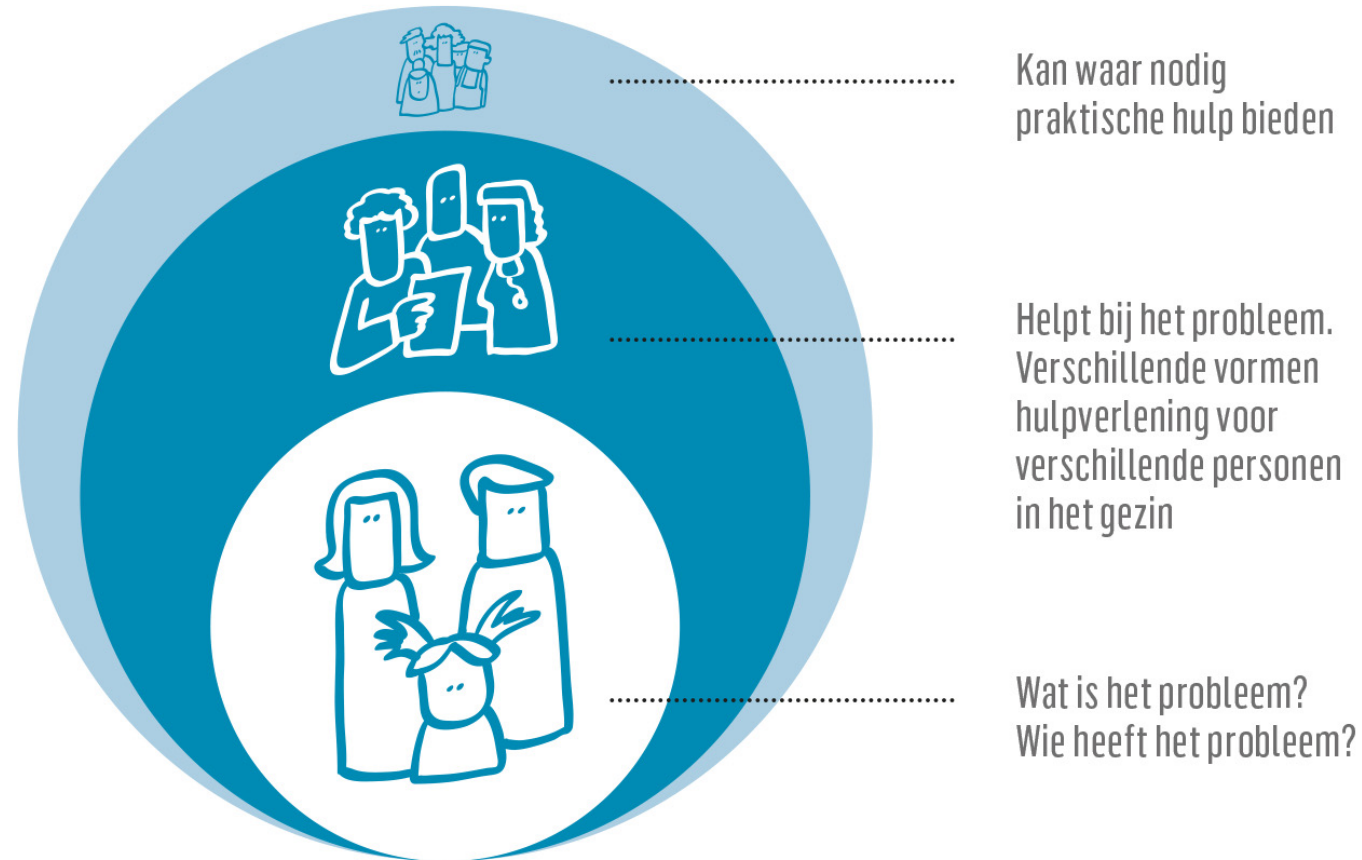
De oude route

1. Vraag
2. Hulpverlening maakt plan
3. Hulpverlening en
zorgvrager voeren plan uit

Omgeving is niet betrokken

EFFECT OUDE EN GEBRUIKELIJKE ROUTE

□ Gezin ■ Hulpverlening ■ Sociaal netwerk

ANDERE UITGANGSPUNTEN

pijn

Debat tussen ouders

Het kind centraal

De kwestie centraal

Inzetten van het
sociaal netwerk

Meedenken betrokkenen

De client in de regie

Samen besluiten met
kaders

Plan zorgt voor
veiligheid kind

Gedeeld eigenaarschap
voor veiligheid

Waarheidsvinding,
bewijzen,
standpunten

Ervaringen en herstel

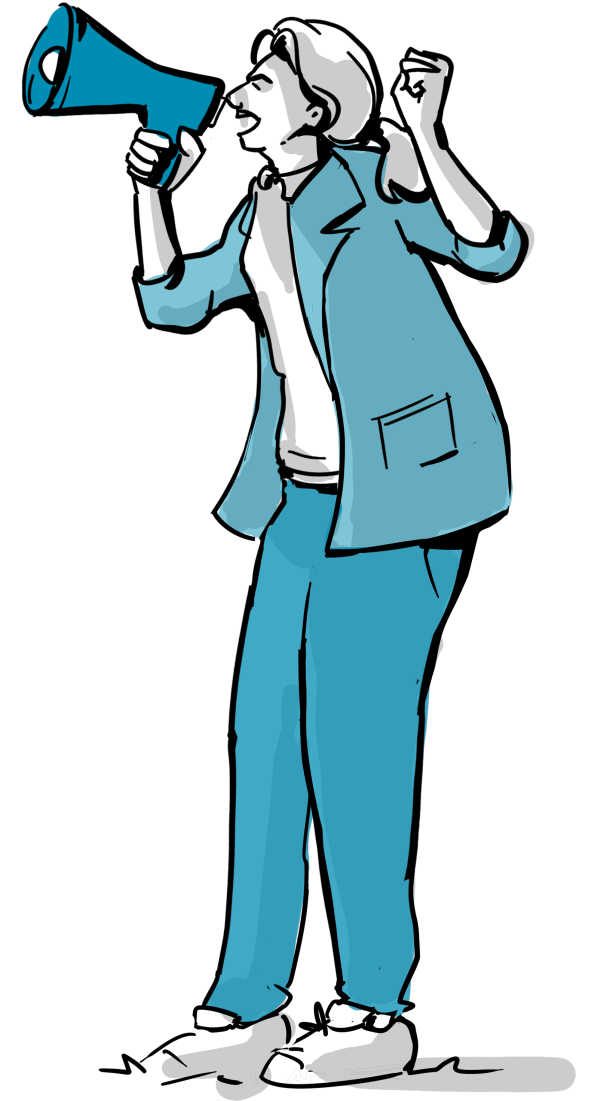

Dialogoog
met alle betrokkenen

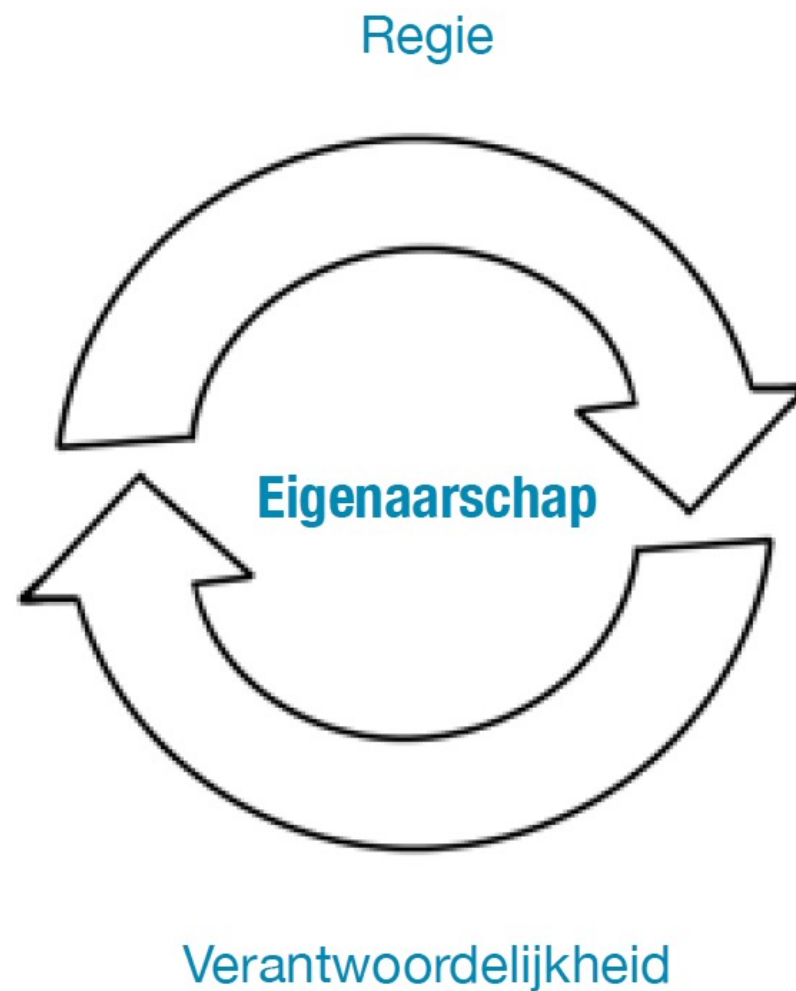
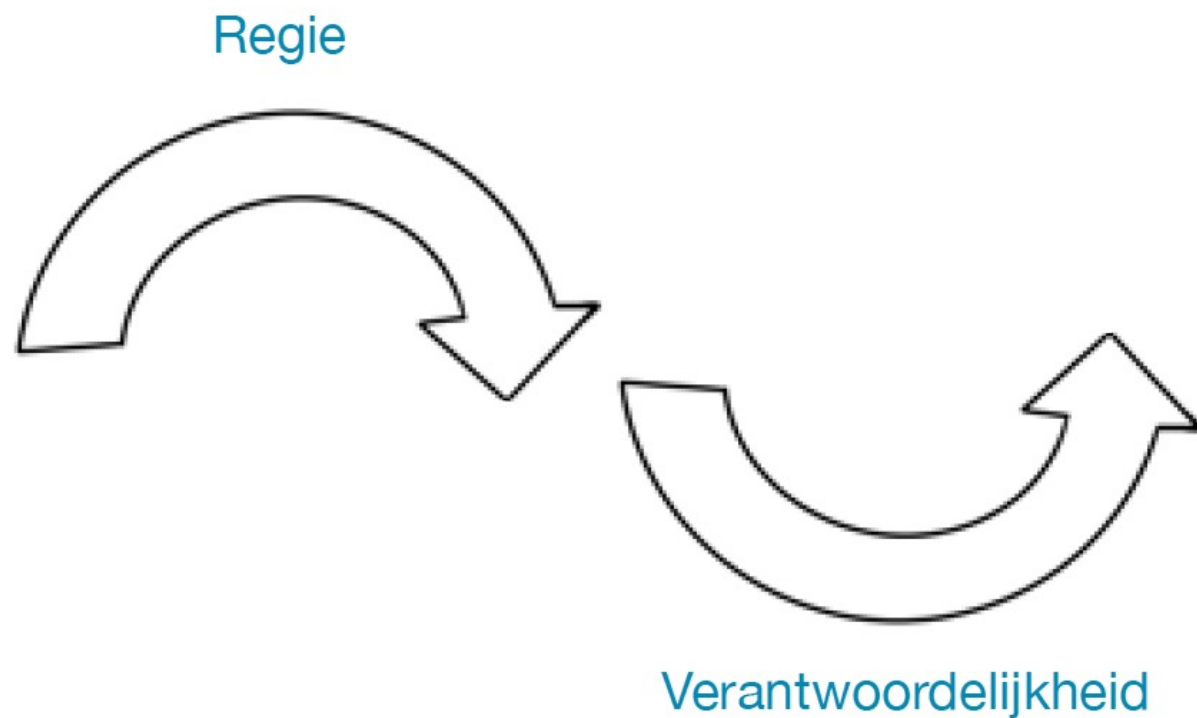

liefde

WAT MOGEN
MENSEN
NIET VAN JE
AFNEMEN?

Eigenaarschap =
Regie + Verantwoordelijkheid

OUDE WIJN IN NIEUWE ZAKKEN

Wat is een scheidingstafel en hoe werkt het?

Bij de scheidingstafel komt een team van verschillende professionals samen. Onder andere een kindbehartiger, een gezinsadvocaat en een zorgverlener komen samen om te kijken naar de vragen en zorgen van gezinnen die te maken hebben met een scheiding. Ze denken mee over hoe het gezin het beste geholpen kan worden. Hierbij is aandacht voor zowel algemene hulp als specifieke jeugdzorg. Gezamenlijk wordt een plan gemaakt om het ouderschap te verbeteren en ervoor te zorgen dat kinderen goed worden ondersteund tijdens de scheiding.

De werkwijze is gericht op kinderen die vanwege de scheiding van hun ouders onder toezicht gesteld zijn, én hun ouders.

**GERICHT OP PROFESSIONALS, KINDEREN EN OUDERS,
NIET OP HUN OMGEVING**

De oude route

1. Vraag

2. Hulpverlening maakt plan

3. Hulpverlening en
zorgvrager voeren plan uit

Omgeving is niet betrokken

Doelen versus de oude Route:

- De hulpverlening maakt het plan en heeft de regie.
- Cliënten krijgen professionele ondersteuning en hebben geen eigenaarschap.
- Omgeving is en wordt niet betrokken

- Zorg dicht bij burger,
- Regie bij cliënt
- Netwerk activeren

De doodlopende route

1. Vraag

2. Hulpverlening en zorgvrager maken plan

3. Hulpverlening, zorgvrager en omgeving voeren plan uit

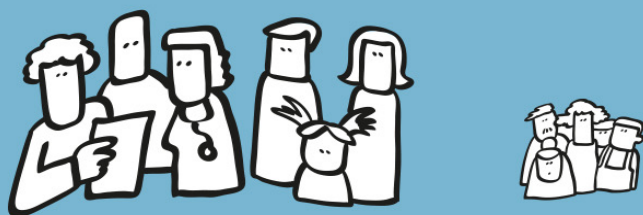
Omgeving ingezet als uitvoerder

Ingevoegd in oud systeem

- Zorg dichterbij burger,
- Regie bij cliënt
- Netwerk activeren

De doodlopende route

1. Vraag
2. Hulpverlening en zorgvrager maken plan
3. Hulpverlening, zorgvrager en omgeving voeren plan uit

Omgeving ingezet als uitvoerder

Gevolgen 1:

Regie en verantwoordelijkheid blijven gescheiden.

Omgeving bepaalt niet mee, maar moet wel uitvoeren en wil dat niet. (geen eigenaarschap)

80 % hulpverlener stelt de vraag niet.

De doodlopende route

1. Vraag

2. Hulpverlening en zorgvrager
maken plan

3. Hulpverlening, zorgvrager en
omgeving voeren plan uit

Omgeving ingezet als uitvoerder

Gevolgen 2:

- Machtverschil zit in de weg
(afhankelijkheidsrelatie)

De doodlopende route

1. Vraag

2. Hulpverlening en zorgvrager maken plan

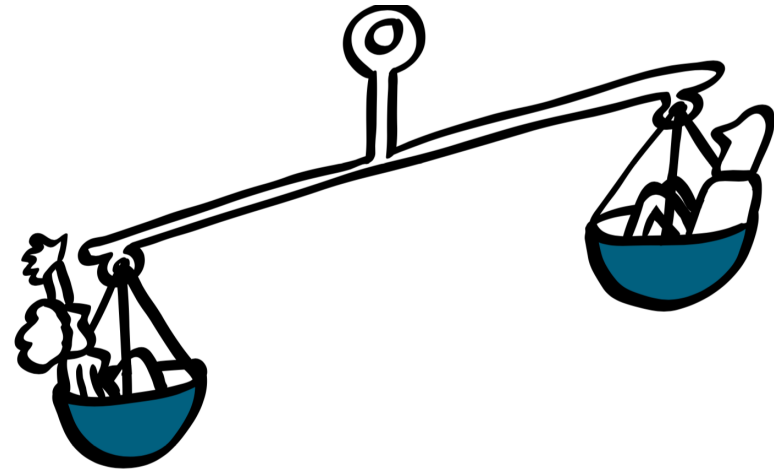
3. Hulpverlening, zorgvrager en omgeving voeren plan uit

Omgeving ingezet als uitvoerder

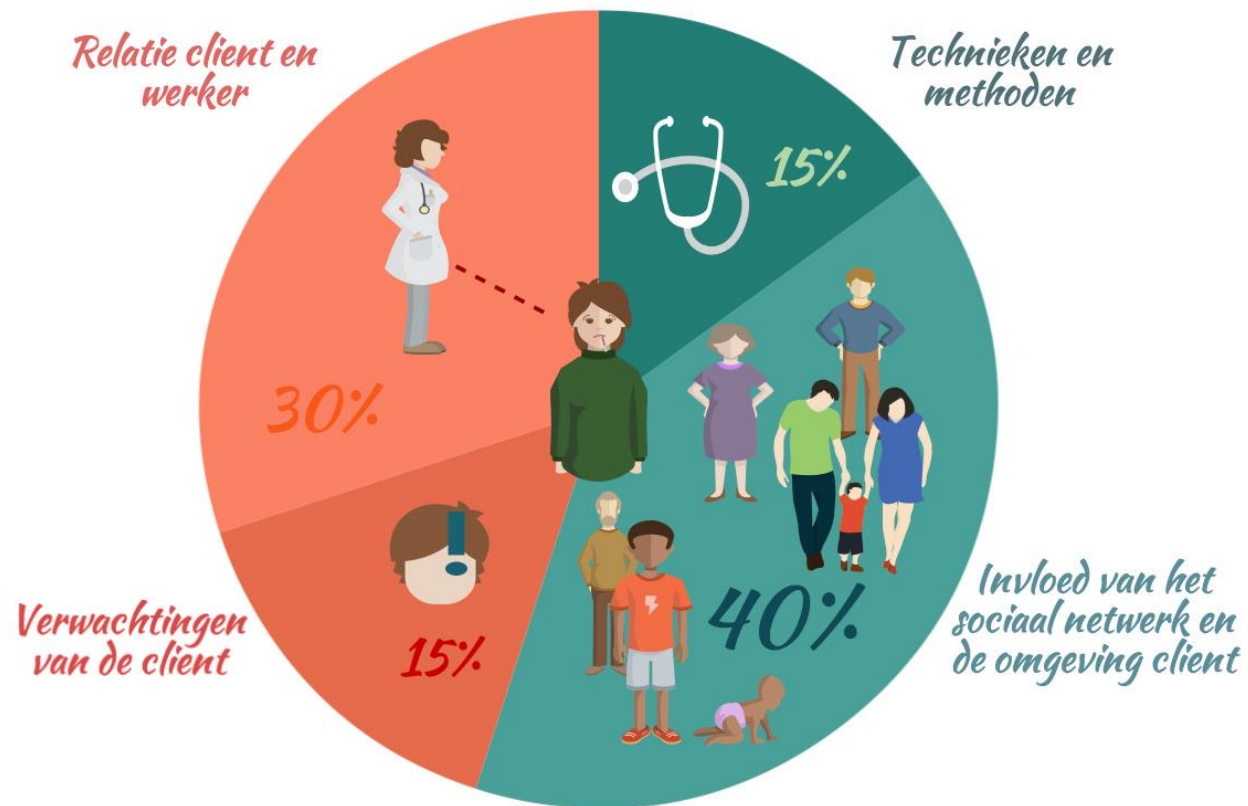
Gevolgen 3:

- Verwijdering tussen cliënt en zijn netwerk dat hem moet helpen.
- Wet van de **wederkerigheid**.

Wat maakt dat de therapie is geslaagd?

250 verschillende therapeutische interventies onderzocht

*Onderzoek McKeown, 2000 (de Vries, Lambert, 1992)

5: Professional moet wel overnemen

Schaarste laat je focussen op je directe gebrek: de rekening die morgen moet worden betaald of de vergadering die over een paar minuten begint

...aren uit het
... Een baanbrekende theorie over de
gevolgen van geldgebrek voor je denkvermogen laat zien dat dat
niet klopt.

Waarom arme mensen domme dingen doen

Correspondent Vooruitgang

Rutger BREGMAN

'Ons onderzoek wijst uit dat je zo'n 13 punten aan IQ verliest, vergelijkbaar met een nacht niet slapen, of verslaafd zijn aan alcohol'

De Nieuwe Route

De oude route

1. Vraag
2. Hulpverlening maakt plan
3. Hulpverlening en zorgvrager voeren plan uit

Omgeving is niet betrokken

De doodlopende route

1. Vraag
2. Hulpverlening en zorgvrager maken plan
3. Hulpverlening, zorgvrager en omgeving voeren plan uit

Omgeving ingezet als uitvoerder

1. Vraag

2. Hulpverlening en zorgvrager en omgeving maken plan

3. Zorgvrager, omgeving en (waar nodig) hulpverlening voeren plan uit

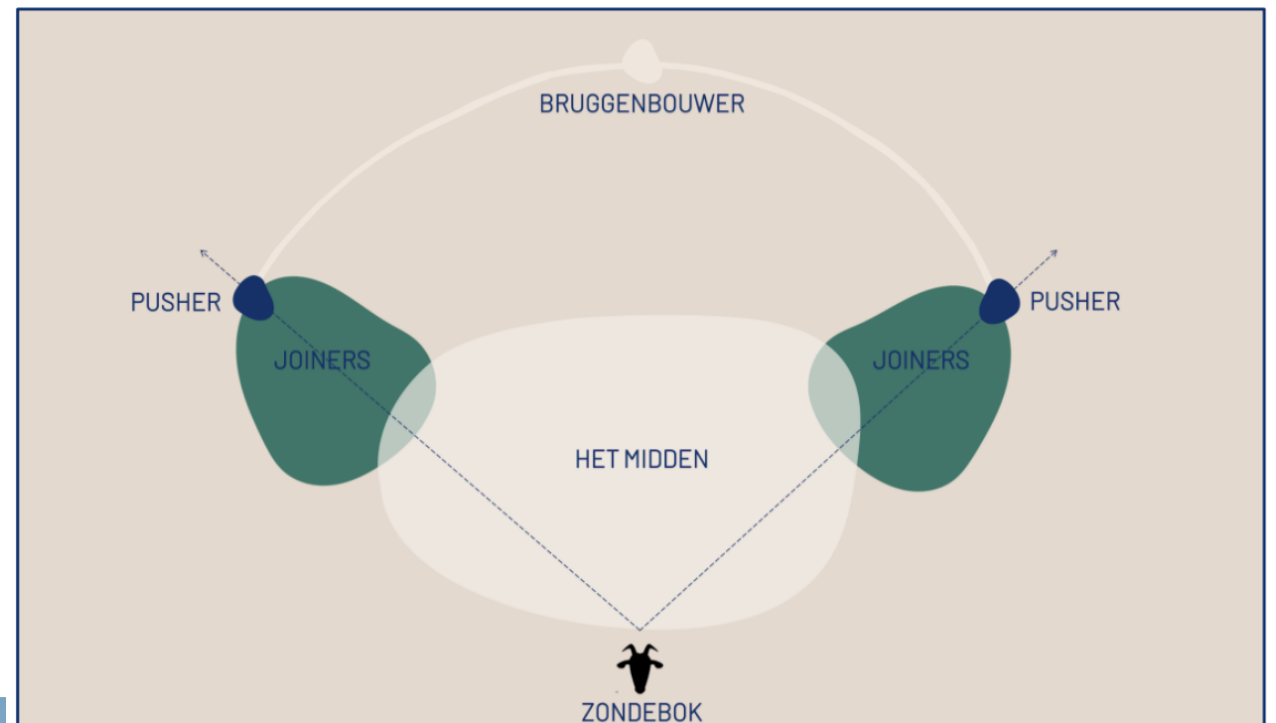

De omgeving is betrokken!

Alle betrokkenen besluiten samen wat er nodig is om de situatie te verbeteren

Verschillen gebruikelijke aanpakken

1. De gezinsvoogd (of de gebruikelijke beslisser) is vooraf kaderstellend, maar niet achteraf besluitend.
2. Alle betrokkenen (georganiseerde tegenspraak)

Figuur 3: Schematische voorstelling van het polarisatieveld naar Bart Brandsma (2016, p.36)

Gezamenlijk besluiten

3. Consent

- *Voorstel indienen*
- *Wie kan hiermee leven?/Reacties*

BEZWAAR
IK DENK DAT IK SCHADE OF
GEEN DIRECTE VERBETERING ZIE

Dit moet erbij:

ZORG:
GEEN BEZWAAR
WEL EEN TWIJFEL

Later we dan wel hier op letten:

GEEN BEZWAAR
IK KAN ER UITDAGING
AAN GEVEN

- **Bij geen consent**
  - Bij 50/50: inhoudelijke gesprek voeren en opnieuw sociocratisch stemmen.
  - Bij kleine minderheid: wat heb je nodig/wat moet erbij, om mee te gaan met het meerderheidsbesluit?

Opschrijven op flap

4. (Onafhankelijke) goede begeleiding

5. Voorbereidende gesprekken met alle deelnemers

Iedereen weet waar hij aan toe is .....

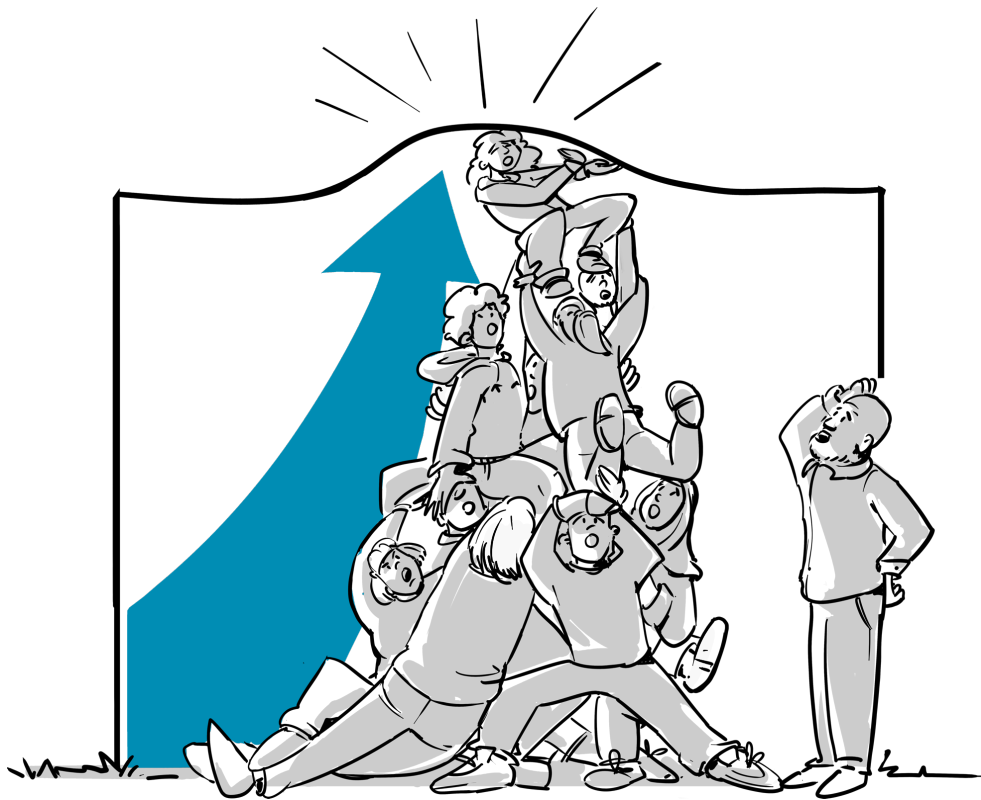
De status van de besluitvorming is bekend .....

Een plek voor emoties .....

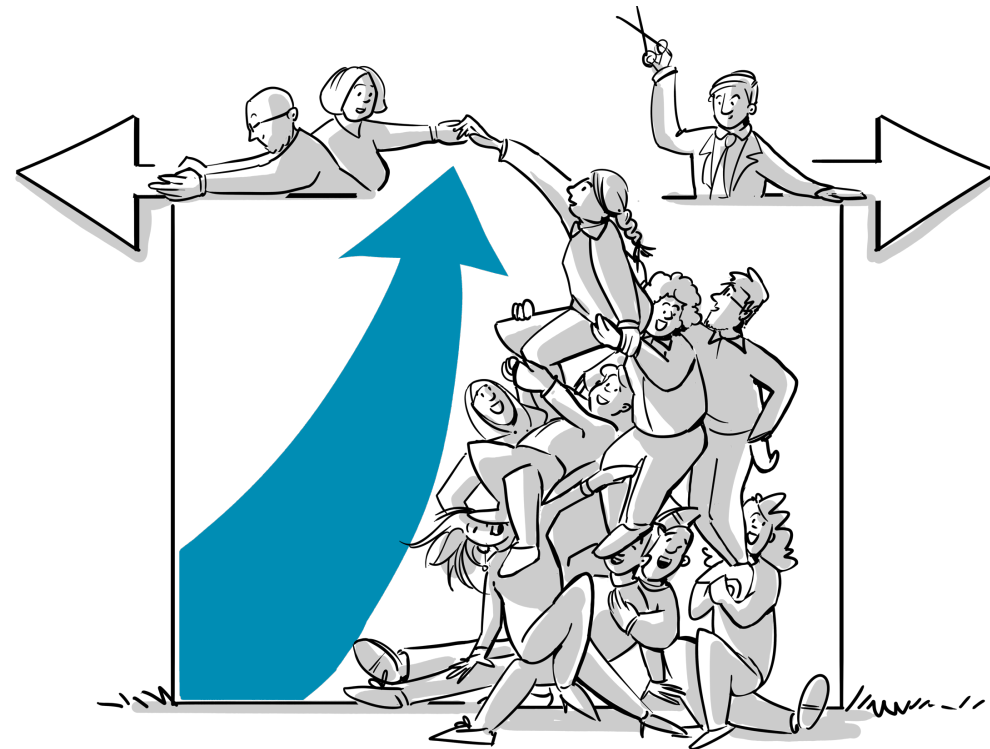
Verbreden van de kring .....

Samen richting een gezamenlijk belang .....

6. Een eerlijk proces op basis van kaders

Bottum up

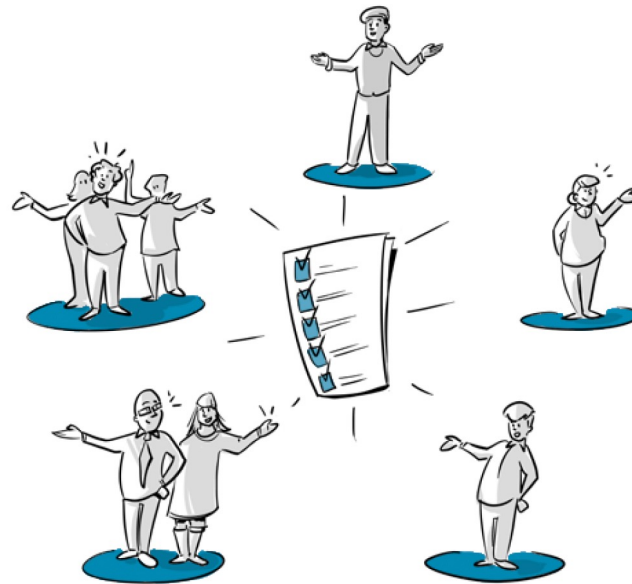
Nieuwe Route: Bottum up met kaders

7. Besluitvorming met alle betrokkenen op één dag

8. De kwestie bepaalt de kring.

Niet:

**'het sociale
netwerk'**

De kwestie bepaalt de kring!

Wel:

**Wie liggen er allemaal
wakker van wat er
speelt?**

9. Het doel is **eigenaarschap** bij de mensen om wie het gaat. (Daarmee veiligheid)

10. Heldere rolverdeling.

Het proces:

De Nieuwe Route in het sociaal domein

“ SAMEN BESLUITEN MET ALLE BETROKKENEN VOOR
GEDRAGEN EN DUURZAME PLANNEN ”

- ANKE STEGERS, DATISHOLDER

1. Wat is de kwestie?

START MET EEN HELDERE BREDE CENTRALE VRAAG.

KWESTIE? PROBLEEM OM OP TE LOSSEN?

WAT IS ERVOOR NODIG DAT....

2. Zorg voor duidelijke kaders

WORDT ER INGEGREPEN WANNEER ER GEEN VEILIG
PLAN KOMT EN DOOR WIE?

BINNEN WELKE KADERS MOET HET PLAN BLIJVEN
WIL HET KUNNEN WORDEN UITGEVOERD?

DENK AAN:

- WETTELIJKE KADERS
- FINANCIËLE KADERS
- AL VASTGELEGDE AFSPRAKEN

3. Voorbereidende fase

✓ ONAFHANKELIJKE BEGELEIDING

✓ VOORBEREIDENDE GESPREKKEN MET ALLE
BETROKKENEN

- WIE KUNNEN ER NOG MEER MEEDENKEN?
- WELKE INFORMATIE HEBBEN WE NODIG?
- VOELT IEDEREEN ZICH VEILIG GENOEG?

✓ VOORBEREIDEN
BESLUITVORMINGS-
BIJeenKOMST

4. Besluitvormingsbijeenkomst

INFORMATIEF DEEL

- AFSPRAKEN
- KADERS
- INFORMATIE DELEN

BESLUITVORMEND DEEL

- GELTIJKWAARDIG
- CONSENT
- TRANSPARANT

PRESENTATIE

- CONCRETISEREN
- VOLDOET AAN DE KADERS?
- VERVOLG AFSPRAKEN

4 fases:

1. Kwestie helder en neutraal beschrijven
2. Kaders vanuit de kaderstellende partij(en)
3. Voorbereidende gesprekken met alle betrokkenen
4. Besluitvormingsbijeenkomst, toetsing aan de kaders

Onveilige thuissituatie

Middelenmisbruik

Jongeren overlastsituatie

Conflict scheiding

Ziekte

Eenzaamheid

Schooluitval

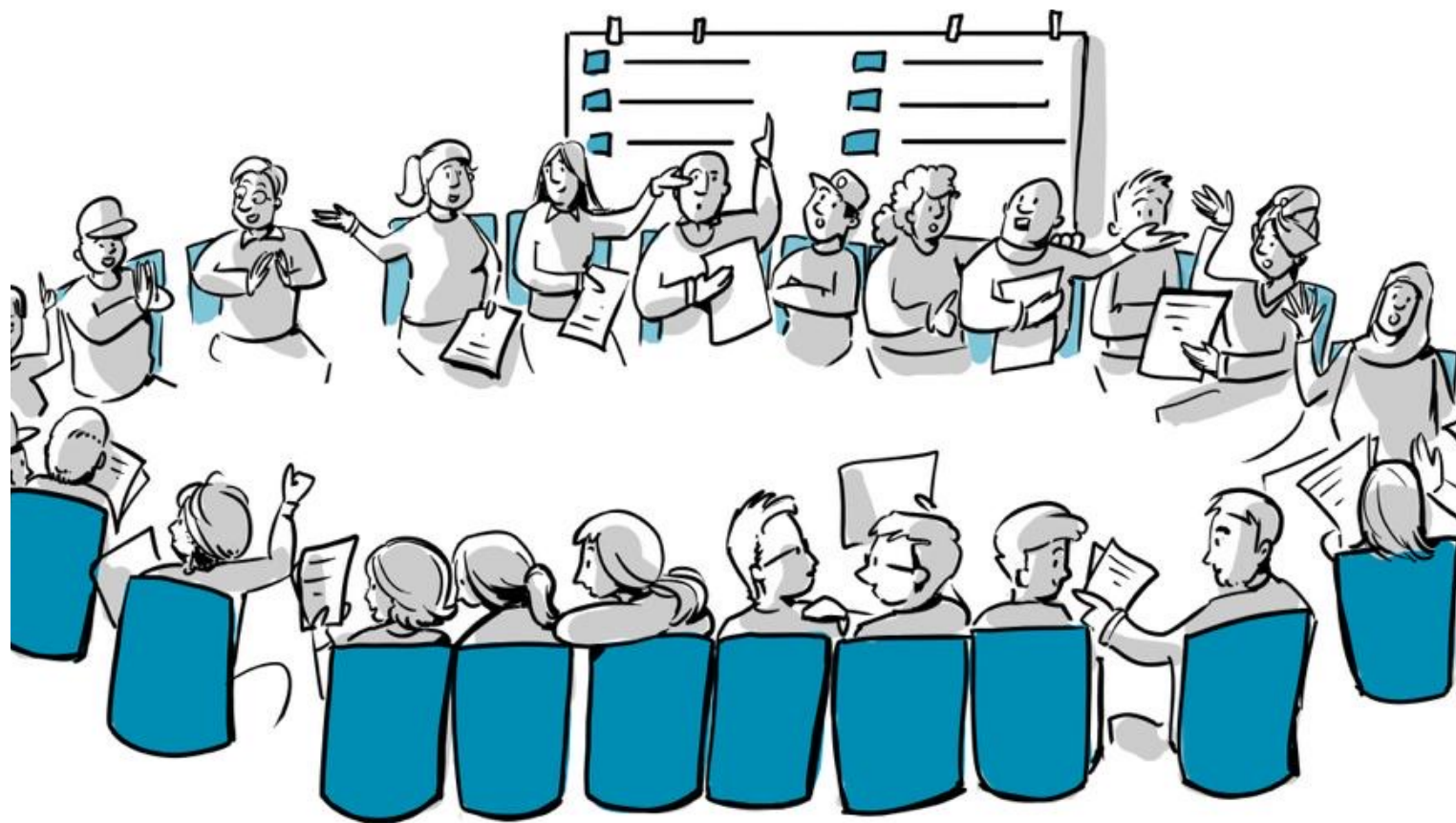

Etc....

IN
GROEPEN
IN GESPREK

WAT IS ERVOOR
NODIG
OM MEER MET
ALLE
BETROKKEN
SAMEN
TE BESLUITEN?

evaluatie

